

10 פברואר

בפגישת הבוקר עם הממשלה החלה ההתקפה.

תחילה - בצורה טעונה הערבים, בסוף - סדק צר לחוך מחשבתה של הממשלה עצמה. פתח מלקולם הבוקר. הודיע שלא יקיף הכל ולא יביע עדיין עמדה הממשלה בפרוטרום, כי הוא רוצה בוויכוח חפשי. אבל יעיר על דברי ויצמן. לא היה לו סיפק לבחור הניבים, כי עסוק בישור הדורים בין ערבים לערבים, ומגנונו לא יהיה אולי מדויק, אבל חוכן דבריו מדויק, כי הוא הוגה בדברים אלה זה כמה חדשים.

יש לו כמובן, אחרת לחביעה - case - היהודית. והיה יכל לדבר ארוכות על אימת הרדיפות באירופה התיכונית. היה יכל לדבר על הבטחות מחייבות שניתנו ליהודים, היה יכל לדבר על המפעל הנהדר של היהודים בארץ. אולם הוא רוצה דווקא להניח על השולחן שיקולים הפוכים - להרצות על נקודתם של הערבים. אין זאת אומרת שהממשלה היא פרו-ערבית או פרו-יהודית, היא פרו-מנדט, ויש לחבין שני הצדדים.

ויצמן דיבר על סרגדיה של עם מיעוט ועל הצורך

של מדינה ליהודים, וזו - בא"י. במידה ידועה זה נכון. ואילו א"י היתה ריקה היה הדבר פשוט. אבל עם אחר בא"י, למעלה ממיליון איש, יושב בארץ זו דורות רבים. זוהי ארצם. אין הוא חושב שאין להם שכיות פוליטיות. אילו היה מיליון זה סקוטים או גרמנים היו ממהרים להכיר בזכותם - כלום מפני שהערבים הם חלשים,

ואפשר לדכא מרדס בנקל - יש לכפור בזכיותיהם ? נחנו הבטחות
ליהודים. אין אנו רוצים להשתמש מהבטחות, אולם ההתחייביות
היו "סתומות" - vague - , בכוונה היו סתומות, משום שאמרו :
נבטית ונראה מה יצא מזה. היו שתי הנחות למבטיחים ושתיהן
נכזבו :

(1) הניחו שהערבים יסכימו או לכל הפחות יסלימו
acquiesce . לעומת זאת הערבים התנגדו והתנגדותם הלכה
וגדלה.

(2) לא ידעו שיש ערבים, או שיש כל כך הרבה.
בינתיים הערבים נחרבו.
התנגדות הערבים היא אמיתית. חסד אינו ענין
של מיעוט או של שודדים. האיבה ליהודים למרות הברכה של
מפעלם גדולה. חסד עכשיו נעשה כולו בכוונת פנימיים. יש
להחשב גם עם התנגדות הערבים שמחוץ לא"י. באופן ליגלי אין
למדינות ערב זכות, אך אין לישוב שאלה פוליטית בניסוקים לעלייה.
למרות שהתנגדות הערבים היא בלוף. אבל הוא ראה כל הטלגרמות
מארצות ערב. יש איבה בלתי מתפשט בכל העולם הערבי.
ההבטחות ליהודים היו סתומות. דברי ל.ג. היו
מכוונים למקרה שהישוב היהודי והערבי לא יהיו רחוקים זה מזה.
שימו עצמכם בנקלי הערבים; אחם טוענים: אם יהיה רוב ליהודים
חיה מדינה יהודית. והיות שיש עכשיו רוב לערבים - זוהי
צריכה להיות מדינה ערבית.
אנו קשורים בהתחייביות המנדט להקים מוסדות של

שלטון עצמי. יש עכשיו רוב ערבי בארץ. ח.ו. אמר שההבטחות לערבים נחקיימו - מדוע לא חקיימו ההבטחות ליהודים ? עצמאות עיראק אינה מספקת ערבי א"י. להיפך, זו מגבירה תביעה ערבי א"י לעצמאות. עלינו להכיר חוקף הנימוקים של הצד השני. ח.ו. שאל אם נחכש להתחייבות ונעשה מדיניות של expediency ? אפשר לומר מבחינת אכספידיינסים: העולם הערבי רוגש. המוסלמים רוגשים. היכלים אנו להתנכר לגורמים אלה ? עלינו להיות ריאליסטים. זהו גורם רציני שהעולם המוסלמי מתיחס באיבה לבריטניה. אי-אפשר להאדש ל"עובדות קשות" (hard facts) אלה. אם אנו נשקע - אחם חשקעו עוד יותר. תאמרו, זהו: אכספידיינסים. אחם טועים. עלינו לפעול על-פי עקרון. אנו פועלים על-פי המנדט ויש התחייבות לשני הצדדים. הערבים מחמירים על המדיניות שלנו, כי אנו מחכשים לזכויות הטבעיות שלהן. אין זאת דעתנו - אבל זוהי טעות הערבים. (דבריו נמשכו $\frac{3}{4}$ שעה). הוא שאל אם אנו רוצים לענות ונתן לנו להחיעץ בינינו לבין עצמנו, והוא וכל חבריו יצאו מהחדר. האמריקנים ובראשם ווייז התנגדו בכל חוקף לחשובה מיד. המיניסטר עשה הצהרת בעלת ערך עצום, ויש לשקול היטב כל מלה ולהכין חשובה מחושבת. התנגדתי בכל חוקף לעזיבת הישיבה בלי חשובה מידית. הדברים אינם חדשים, ואי-אפשר ליצור רושם כאילו נדהמנו ע"י הממשלה. בווייז חסכו הלא-ציונים וסקר. חיים העמיד השאלה להצבעה והרוב הצביע בעד מתן חשובה. אולם חיים לא היה מוכן לענות, אחר לא רצה לענות, והגורל נפל עלי, ומבלי שהיה

סיפק בידי להחכונן, שבו אנשי הממשלה לחרור וחיים מודיע שאני

מענה. אמרתי בערך זאת (לפי הרשימות של הממשלה) :

The case has been stated as one simply between the Jews and the Arabs. In the Jewish view, this gave a false prospective of the case, which was one between the Jewish people and the whole world. The Arabs of Palestine and surrounding countries were only a small fraction of the non-Jewish half of this antithesis, though an important fraction from their geographical position. If the issue were not one between the Jew. People and the whole world, the Jew. Agency Delegation would not be present here in discussion with H.M.G as the Mandatory Power on behalf of fifty nations.

The S.O.S. had asked them to put themselves in the shoes of the Arabs. This was a fair request only if the other side were prepared to reciprocate. But this was the one thing which the Arabs would not consider doing; they would not even sit at the same table with the Jews, and it was difficult for the Jews to gain a sympathetic insight into the attitude of a people who refused to meet them.

The S.O.S. had argued that many of the authors of the B.D. had been ill - informed about Pal., which they had thought was a relatively empty country.

I could not but believe that Br. statesmen and public opinion had been tolerably well - informed as to the real state of Pal. prior to the B.D.; as witness, for example an early remark of T.E. Lawrence that the sooner the Jews settled in Pal. the better.

. / .

The Jewish connection with Pal. had not begun with the B.D. or the Mandate, which were simply the recognition by the whole civilized world of a preexisting historical connection. Hence the Jews were in Pal. by right and not of sufferance and has indeed been there before the present Arab population. They were sixteen million people whose only rightful Hence was in Pal.

I expressed doubts as to the accuracy of describing the B.D. and the Mandate as vague. Admittedly, these documents did not say that there should be a Jewish State; they could not do this because it was not for the nations who ratified the Mandate to compel the Jews to go to Pal. What was intended was that if Jewish enterprise and settlement there were successful, then the natural result would be a Jewish State.

The saving clause in the B.D. regarding the civil and religious rights of the existing non-Jewish communities both proved that the authors of the Decl. Knew Pal. not to be empty, and at the same time disposed of the accusation of vagueness. It was rather the S.O.S.'s reference to Arab "natural rights" which was ill-depined. This saving clause was the only limitatran an the promise to the Jews and needless to say, they had no intention of infringing it, even in a Jewish State.

The S.O.S. had made two assumptions. The first was that the consent, or at least acquiescence, of the Arabs was in some way an essential to the carrying out of the B.D. and the Mandate. But such consent or acquiescence was not mentioned in either document in which Gr. Br. under-

took obligations to the whole world by recognizing the prior rights of the Jews in Pal. As against these rights those of the Arab population of Pal. were secondary.

In the second place, the S.O.S. had assumed that it was the intention that when the country was ripe for self-gov., which ever side had a numerical majority would be entitled to exercise the normal democratic rights of a majority. I hardly think it is fair to bring this up as an argument against the Jews. If there was not a Jew majority in Pal. by now, it was not the fault of the Jew's themselves; it was due not to natural limitations but the restrictions imposed by the Mand. Power.

The Jews were peculiarly fitted to understand the argument of a people threaten'd, as the Arabs said the word, with loss of independence and home-land. But surely the Arabs were one of the few peoples of the earth who were concentrated almost entirely under the rule of their own people. Pal. was a foreign land which they had once forcibly occupied from the Jews its previous inhabitants. It was sometimes said that if the political philosophy in the B.D. were generally applied, the Italians for example, would have a right to reoccupy Gr.-Br. But surely if the parties now conferring did not recognize the special historical connection of the Jews with Pal., and their unique homelessness, there was no case to be argued at all.

The Arabs in Pal. could not have it both ways. If they considered themselves to be part of the Arab world, they must take the larger view, in which Arab national aspirations had been in general satisfied and would not be threatened by a relatively small Jewish State.

Arab opposition to Jewish settlement was familiar to them and they did not underrate its seriousness. But if violence was to be the test (as seemed to be implied by the S.O.S.) then again the Jews could have no case. Their case was in another category also, that of the moral and legal right which the civilized world, perhaps belatedly, had wished to do for the Jews.

Dealing with the reference to self-governing institutions in Article 2 of the Mandate I said that if "self-government of Pal." had been meant, the Mandate would have said so. The reference to the development of self governing institutions came after, and was therefore subordinated to the clause referring to the establishment of the J. N.H.; if the former were to be interpreted as applying to the state of Pal. as a whole, it would vitiate the whole intention of the Mandate.

It was the Jewish contention that the civil and religious rights of the Arabs could be fully safeguarded while the primary object of the establishment of the N.H. was carried on. There was no conflict of rights.

כשגמרתי לדבר שאל חיים אה ס.ס. : Was or was not the

establishment of the J.N.H. a question of restitution ?

אם לא - הרי כל הועידה אינה אלא איבוד זמן לבטלה. המנדט

השחמש במילה "reconstitute".

ס.ס. ענה בהשחמטות קרומה : כמובן שיש ליהודים

זכויות מיוחדות בא"י - אך אין זאת אומרת שכל העם היהודי יש

לו הזכות לשוב.

אין זכות לכל ששה עשר המיליון לבוא לא"י.

זכות זו מוגבלת א' - בחתומים פיסיים, ב' - בזכויות הערבים.

יש החנגשות של זכויות - "clash of rights", והוא לבסוף

ענה על השאלה בשאלה : -- Did the Jewish delegation think that

the policy of establishing the J.N.H. should be pursued without the

acquiescence of the Arabs and in face of the hostility of the non-Jewish

peoples who had rights in Pal. ?

חיים ענה שיענה על זאת בישיבה הבאה. הוא יודע

שלא העם היהודי יוכל לשוב, ומפני זה נחקבל העקרון של יכולת

קליטה כלכלית אבל אין זאת אומרת שזכויותנו לשוב נפסדות.

ס.ס. הזכיר אז את הפרזה under suitable condition

עקרון יכולת הקליטה אינו במנדט, אלא היה נוהג הרבה שנים

למעשה. בספר הלבן של צירציל נאמר לא למעלה מיכולת הקליטה,

אבל אין ס.ה.מ. חושבת שבכל התנאים עקרון יכולת הקליטה מחיים.

אפשר להגשים הבית הלאומי בכוח - ובהתפשרות

(conciliation).

לאחר שיחה קצרה הוסכם שהמשך הבירור יבוא בישיבה
שניה, ביום ב'.

אה"צ קבע חיים עם ס.מ. את הפרוצדורה. ביום ב'
אה"צ המשך הבירור. ביום ג' בבוקר פגישה מצומצמת לבירור
הצד האיסטרוגני. ביום ד' בערב - ישיבה עם המשלחת שבה חבוא
הממשלה עם הצעותיה.
נראה שהמו"ם לא ימשך עוד הרבה. חברים מחקרים
ל"התרה".

בערב ישיבה עם משה, ברל, אליהו, בן-צבי לבירור
שאלת ההסכם. לא הוברר כלום, כי גם לדעה אליהו ומשה אין הצעה
ההסכם הקודמת קיימת עכשיו, ולדעתם אין להכנע לסירור
הרוויזיוניסטי.
ברל רואה העיקר בביטול הארגון המיוחד של הרוויז. -
כיצד עושים זאת ?

11 פברואר

היום סיפלו בניסוח סכום דברי חיים בשביל העהונות,
לאחר שהענהים פרסמו היום את Arab case, נמסור הסיכום לפרסום
ביום ב', והוא יופיע בעהוני לונדון ביום ג' בבוקר.

מפי הערבים נודע לנו :